

Obxecto:	Resposta do promotor ao informe da Dirección xeral do Patrimonio Cultural (en diante, DXPC) do 28.12.2022.
Proxecto:	Estudo de impacto ambiental (EsIA) e Proxecto de incidencia autonómica (PIA) do Parque Eólico Serra da Piñeira
Concellos:	Becerreá, Baralla e Láncara (Lugo)
Promotora:	Enel Green Power España, SLU
Remitido:	Subdirección Xeral de Avaliación Ambiental. Dirección xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda
Clave:	2020/0258
Expte:	03.I.662 2022.001 (Servizo de Arqueoloxía) e IA3173/2020 (Servizo de Arquitectura)

O 19.01.2023 entrou no Rexistro electrónico da Xunta de Galicia un escrito do Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética da Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais da Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación polo que se dá traslado da contestación da entidade promotora, Enel Green Power España, SLU, de data 17.01.2023, ao informe da DXPC do EsIA e PIA do Parque Eólico Serra da Piñeira, nos termos municipal de Becerreá, Baralla e Láncara (Lugo), emitido o 28.12.2022. Achégase a ligazón para descargar a devandita resposta.

ANTECEDENTES E FEITOS

O 28.12.2022 a DXPC emitiu un informe do Estudo de Impacto Ambiental -EsIA- (Diciembre 2021) e Proxecto de Interese Autonómico -PIA- (Marzo 2022) no que, desde o punto de vista da protección do patrimonio cultural, estimouse que a plataforma de montaxe da turbina eólica SP05 non é compatible coa protección e a conservación do xacemento arqueolóxico do Túmulo de Monte Oucedo (GA 27036084), e, por tanto, infórmase **desfavorablemente** a posición desta turbina e para ser viable deberá desprazarse fóra do contorno de protección deste ben (perímetro de 200 m).

Asemade, deberán desprazarse a torre de medición e o vial de acceso a esta fóra do contorno de protección do xacemento Madorra de Montouto 1 (GA 27026037), delimitado no PXOM de Láncara, e garantirse que as obras de acondicionamento do vieiro de acceso ao aeroxerador SP06 se cinguen ao ancho da caixa da vía existente, evitando realizar remocións de terras no contorno inmediato á área de protección integral do devandito ben.

O resto de infraestruturas deseñadas para este parque eólico si se consideran compatibles coa protección do patrimonio arqueolóxico coas medidas protectoras e correctoras indicadas no Anexo XII, Avaliación do impacto arqueolóxico, do EsIA, polo que se informan **favorablemente**, debendo ter en conta, asemade, as seguintes condicións e consideracións:

- Corrixir a información cartográfica que se ofrece no Plan Básico no anexo 3. Estudio de accesos co fin de evitar calquera erro e garantir ningunha modificación nos viarios e accesos ao PE e a súa infraestrutura eléctrica.
- Deberá completarse e corrixirse no estudo de EsIA, a avaliación do axente de impacto sobre a Madorra de Montouto 3 GA 27026040. Contémplase as obras de montaxe do aeroxerador SP06 - denominadas no plano de obra PG 04- a 180 m ao N da zona de respecto do xacemento. Os viais interiores bordean esta zona de respecto polo que non se poderán facer obras.
- Respecto ao xacemento Madorra de Montouto 1 GA 27026037, está incluído no catálogo do PXOM de Láncara, cunha protección integral Grao II A, así como unha zona de respecto específica que non foi contemplada no Estudio de Impacto Cultural. Esta zona de respecto vese afectada pola instalación da TM, a zona de acopio temporal, a gabiá de cableado e o vieiro de acceso ao aeroxerador SP06. Como alternativa utilizar o vieiro que fai de linde ao entorno de protección do xacemento. Se busque una alternativa para o vieiro de acceso, TM e zona de acopio. O vieiro terá que ceñirse ao ancho existente. No se permite obra nova.

- Respecto ao xacemento Túmulo de Monte Oucedo GA 27036084, tal e como se reflexa no Estudo de Impacto cultural, a plataforma de montaxe do SP05 atópase a 50 m ao SL do xacemento así como a modificación dunha pista a 100 m ao S do mesmo, están planificadas dentro do entorno de protección do xacemento. As medidas correctoras específicas aportadas no estudo de impacto non se consideran suficientes para paliar o impacto polo que se propón un cambio de emprazamento das obras a realizar, fora do entorno de protección do xacemento.
- O Estudo de impacto sobre o patrimonio cultural debe completarse coa análise visual requirida no informe da DXPC do 17.02.2021:
 - O Castro/Os Castros (GA27036014), Castro de Pontón/Castro de Méndez (GA27036009), Castro de Villameixe (GA27036052), Castro de Pol (GA27036008), Castrodello (GA27026029), igrexa de San Salvador de Piñeira (Baralla), e especialmente sobre o mosteiro de Santa María de Penamaior (Becerreá), con consideración de BIC. Estas análises incluírán infografías nas que se visualicen os bens en relación co parque eólico, co fin de descartar o posible impacto visual ou prever medidas correctoras en caso de que se producise. Recoméndase, en xeral, a realización destes análises de afección visual para os bens do patrimonio cultural próximos aos aeroxeradores, como sería o caso de conxuntos parroquiais, capelas ou outros elementos de singular valor cultural.

Tendo en conta que o deseño do parque eólico foi modificado respecto do reflectido no documento de inicio, esta análise realizarase para os elementos próximos aos aeroxeradores do deseño do EsIA desde os que exista visibilidade. Como resultado desta análise estableceranse as oportunas medidas correctoras a executar na obra.

- Unha vez autorizado o proxecto de execución do parque eólico, os traballos de construción do parque eólico realizaranse baixo control e seguimento arqueolóxico; a tal fin, e previo ao inicio dos mesmos, deberá presentarse un proxecto arqueolóxico axustado ao establecido na Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016) e no Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm., 150, do 06.08.1997). Este proxecto contemplará as medidas protectoras e correctoras indicadas no Anexo XII do EsIA e as indicadas no presente informe.
- A totalidade das obras que comporten movementos ou remocións de terras deberán levar aparelladas o control arqueolóxico das mesmas. Realizarase un especial seguimento da roza das zonas de obra, así como o control dos perfís e cortes que se xeren. Especialmente, tras a roza de vexetación revisarase polo miúdo as áreas de control indicadas no Anexo XII.
- No caso de que se constate a existencia de restos arqueolóxicos, primarase a conservación *in situ* dos mesmos, avaliarase o impacto das obras e estableceranse as medidas correctoras oportunas. Así mesmo, deberá comunicarse inmediatamente a DXPC.
- Calquera modificación do proxecto do parque eólico terá que ser informada pola DXPC.
- Os contornos de protección dos bens do patrimonio cultural deberán quedar libres de obra nova relacionada co parque eólico.
- A partir dos resultados das actuacións arqueolóxicas e do traballo de campo a DXPC, como organismo competente na materia, decidirá sobre a conveniencia de establecer outras medidas de protección.
- Certificarase o estado final dos elementos incluídos no patrimonio cultural unha vez rematada a totalidade das obras.
- Por outra banda, con carácter previo ao inicio das obras deberá presentarse unha avaliación do impacto sobre o patrimonio cultural dos accesos ao parque eólico, na que se concrete o itinerario de acceso desde a rede de estradas xerais e se detallen as actuacións necesarias para facilitar o paso do transporte especial (podas, talas, rectificación de curvas, modificacións no firme, cunetas, etc). Identificaranse os bens do patrimonio cultural que puideran verse afectados e valorarase a posible afección aos elementos arqueolóxicos e os seus contornos, establecendo as medidas protectoras e correctoras necesarias para a súa salvagarda.

Respecto ao PIA

- Deberá incorporar as modificacións que se produzan no deseño do parque eólico e reflectirse nas planimetrías correspondentes, para que haxa correspondencia entre todos os documentos: proxecto executivo, EsIA e PS. Asemade deberá completarse co inventario dos bens identificados no estudo, todas as valoracións de impacto e a proposta de medidas protectoras e correctoras que se recollan no EsIA.
- Os contornos de protección dos bens serán os definidos nos planeamentos correspondentes, e, no seu defecto, os establecidos no artigo 38 da Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia.
- Respecto da cualificación urbanística dos terreos, deberá recollerse a correspondente a solo rústico de protección de patrimonio para as áreas de protección integral dos xacementos arqueolóxicos verificados e contrastados. Asemade deberá referirse ás normativas de protección do patrimonio cultural dos planeamentos urbanísticos dos concellos afectados.
- Os concellos afectados deberán integrar os novos bens patrimoniais identificados nos seus catálogos urbanísticos de protección e definir e cartografar os seus contornos de protección na planimetría de ordenación.

Toda vez que este informe se emite dentro do trámite ambiental, cómpre sinalar que de acordo cos artigos 39 e 45 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, as intervencións que se pretendan realizar en bens de interese cultural (BIC) ou catalogados, así como no seu contorno de protección ou zona de amortecemento, terán que se autorizadas pola consellería competente en materia de patrimonio cultural, e, para iso, a entidade promotora ou os concellos deberán remitir o correspondente proxecto técnico previa concesión de licenza municipal urbanística.

CONSIDERACIÓNS LEGAIS E TÉCNICAS

- Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016)
- Lei 7/2008, do 7 de xullo, de Protección da Paisaxe de Galicia (DOG núm. 139, do 18.07.2008)
- Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban as Directrices de Ordenación do territorio de Galicia (DOG núm. 36, do 22.02.2011)
- Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental (BOE núm. 296, do 11.12.2013)
- Lei 9/2018, de 5 de decembro, pola que se modifica a Lei 21/2013 de 9 de decembro de avaliación ambiental, a Lei 21/2015 de 20 de xullo, pola que se modifica a Lei 43/2003, de 21 de novembro, de Montes e a Lei 2/2005, de 9 de marzo, pola que se regula o réxime de comercio de emisións de gases de efecto invernadoiro (BOE núm. 294, do 06.12.2018)
- Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan básico autonómico de Galicia (DOG núm. 162, do 27.08.2018)
- Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm. 150, do 06.08.1997)
- Decreto 73/2022, de 25 de maio, polo que se establece a estrutura orgánica das vicepresidencias e das consellerías da Xunta de Galicia (DOG núm. 101, do 27.05.2022)
- Decreto 119/2022, do 23 de xuño, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades.(DOG núm. 126, do 04.07.2022).

Á vista da documentación remitida, e en relación co patrimonio cultural, tense en conta o expresado nos informes dos servizos técnicos:

Análise da documentación

En resposta ao último informe emitido pola DXPC o 28.12.2022, a promotora manifesta a aceptación deste e indica que tivo en consideración estas condicións da DXPC e modificou o proxecto para dar cumprimento os condicionantes. Así mesmo, confirma que se atopa, a data deste escrito, finalizando a redacción da nova versión do Proxecto de Execución, Proxecto Sectorial e Estudo de Impacto Ambiental, tal e como solicitara a Xefatura Territorial de Lugo, e que remitirá cada un dos documentos o máis axiña posible, esperando poder facelo nos próximos días.

Con todo, dado que xa se estudaron todos os condicionantes e traballouse o novo deseño, vén explicar, adiantando, cal será a configuración definitiva do Proxecto Eólico Serra da Piñeira, demostrando que considerou as peticións da DXPC, para que esta os poida valorar antes da recepción dos documentos definitivos actualizados. A saber:

-Modificación da plataforma do aeroxerador SP05 para evitar afectar o contorno de protección do Túmulo Monte Oucedo (GA 27036084). Foi necesario modificar a coordenada da posición SP05, desprazándoa lixeiramente cara ao suroeste. Ademais, optimizouse a plataforma, reducindo un pouco as súas dimensións e virándoa tamén cara ao suroeste para non afectar o contorno de protección do túmulo Monte Oucedo, eliminando totalmente a afección sobre o citado xacemento. Por outra banda, con esta configuración modificada mantense como punto de acceso desde a estrada LU-636 o vial xa existente, garantindo as condicións de seguridade viaria, cumprindo os requisitos que a AXI solicita no seu informe.

-Torre de medición e acceso á mesma fóra da zona de respecto do xacemento Madorra de Montouto 1 (GA 27026037). Elimináronse todos os elementos que estaban proxectados dentro da zona de respecto do devandito xacemento, entre eles a torre de medición de recurso, o seu vial de acceso e a zona de provisión temporal. A zona de provisión temporal situouse próxima á nova plataforma do aeroxerador SP05 e a torre de medición trasladouse a outra posición ao SE de o aeroxerador SP06, aproveitando a traza dun camiño existente para chegar ata ela.

-Acondicionamento de viais garantindo que non se realizarán movementos de terras nas áreas inmediatas aos xacementos arqueolóxicos. Na zona da Madorra de Montouto 1, reduciuse o ancho do vial a cinco metros, cinguíndose ao ancho da vía existente sen realizar ampliación de ancho desta, nin sequera cara á marxe oposta do xacemento. Ademais, a pesar de supoñer maior complexidade técnica e un maior custo do transporte, optouse por manter a pendente do terreo natural do terreo e vial existente, sen facer ningún tipo de recheo que supoña a realización de movementos de terras na zona e unicamente adecuarase o paquete de firme para que teña suficiente capacidade portante e o camiño resista adecuadamente o transporte. Con estas medidas aplicadas, indícase que se consegue cumprir cos obxectivos da DPXC cinguíndose ao vial existente e sen realizar movementos de terras nas inmediacións e zonas de protección dos xacementos arqueolóxicos.

A promotora tamén se compromete a ter en conta todas as demais consideracións técnicas que o informe da DXPC contén, destacando algúns deles a continuación:

- Incorporar ao Estudo de Impacto Cultural unha análise de impacto visual sobre diferentes elementos do patrimonio cultural, como como O Castro/Os Castros (GA27036014), Castro de Pontón/Castro de Méndez (GA27036009), Castro de Villameixe (GA27036052), Castro de Pol (GA27036008), Castrodela (GA27026029), igrexa de San Salvador de Piñeira (Baralla), e o mosteiro de Santa María de Penamaior (Becerreá), para descartar o devandito impacto ou prever medidas correctoras en caso de producirse.
- Realizar as comprobacións das entidades arqueolóxicas sobre as que existen dúbidas, a través de actividades arqueolóxicas valorativas e de carácter previo ao comezo das obras e remitindo os resultados obtidos á DPXC para a súa valoración, podendo quedar estas obras parcialmente condicionadas á obtención dun resultado favorable no sentido no que o Estudo de Impacto Cultural remitiuse para este proxecto tras a realización das oportunas prospeccións de campo e revisión bibliográfica.
- Os traballos de construción realizaranse baixo control e seguimento arqueolóxico, para os que previamente se presentará un proxecto arqueolóxico. En caso de constatare a existencia de restos arqueolóxicos, primarase a conservación *in situ*, podendo dar lugar a modificacións do proxecto ou ao establecemento de novas medidas protectoras e correctoras.
- Con carácter previo ao comezo das obras deberá presentarse un documento no que se concrete o roteiro de acceso que se elixa e no que se detallen as actuacións concretas a realizar nos camiños, identificando os bens do patrimonio cultural que se poidan ver afectados e aqueles tramos nos que existan muros e peches tradicionais, bens arqueolóxicos ou etnográficos. Valoraranse as posibles afeccións e detallaranse as medidas necesarias para salvagardar o patrimonio cultural.

- Recollerase a correspondente cualificación urbanística "solo rústico de protección do patrimonio" nas áreas de protección integral dos xacementos arqueolóxicos existentes e contrastados en campo.

Finalmente, a promotora manifesta queda a dispor para achegar calquera documentación adicional que puiden ser requirida para o efecto da instrución do expediente da instalación, e solicita que se teña por presentado este escrito e por realizadas as anteriores manifestacións e, tendo por atendido o requirimento, continúese coa tramitación do procedemento para o outorgamento da autorización administrativa previa e Declaración de Impacto Ambiental (DIA) do proxecto de referencia.

Consideracións técnicas

- Estímase que coas modificacións no deseño deste parque eólico reflectidas na documentación presentada, este parque pódese considerar compatible coa protección e a conservación do patrimonio arqueolóxico, se ben, dado que quedaría pendente completar o EsIA nos termos indicados no informe da DXPC así como realizar a avaliación de impacto sobre o patrimonio cultural das obras de acondicionamento dos accesos, haberá que lembrar o obrigado cumprimento das medidas protectoras e correctoras indicadas no Anexo XII do EsIA, e mais do resto de condicións e consideracións incluídas no informe da DXPC do 28.12.2022.
- Por outra banda, na captura do plano de deseño do vial interior ao paso pola Madorra de Montouto 1, apréciase un ancheamento deste na zona sueste do contorno de protección, polo que deberá recordarse que as obras de acondicionamento deste vieiro cinguiranse ao ancho da caixa da vía existente.

A DXPC dentro do ámbito das súas competencias, despois de ver os informes técnicos e tendo en conta o establecido na LPCG, emite o seguinte

INFORME

Á vista do exposto na documentación presentada e nas consideracións técnicas, estímase que coas modificacións no deseño do Parque eólico Serra da Piñeira reflectidas na resposta do promotor de data 17.01.2023 que contesta ao informe da DXPC emitido o 28.12.2022, este parque eólico considérase compatible coa protección e conservación do patrimonio cultural co obrigado cumprimento das medidas protectoras e correctoras indicadas no Anexo XII do EsIA, e mais do resto de condicións e consideracións indicadas no informe da DXPC do 28.12.2022.

Por tanto, emítese un **informe favorable** da documentación presentada coa seguinte consideración:

- Dentro do do contorno de protección do xacemento Madorra de Montouto 1 (GA 27026037), delimitado no PXOM de Láncara, as obras de acondicionamento do vieiro de acceso ao aeroxerador SP06 cinguiranse ao ancho da caixa da vía existente.

Documento asinado dixitalmente en Santiago de Compostela

A directora xeral de Patrimonio Cultural

Mª Carmen Martínez Ínsua

Subdirección Xeral de Avaliación Ambiental. Dirección xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

